

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av betänkandet Ökad och rättvis tillgång till data – kompletterande bestämmelser till EU:s dataförordning (SOU 2025:118)

Fi2025/02353

Rätten till ett effektivt rättsmedel m.m.

Kammarrätten har inga invändningar mot att det införs en bestämmelse som klargör att beslut av behörig myndighet att inte vidta åtgärd med anledning av ett klagomål får överklagas, 18 § tredje stycket kompletteringslagen.

Utredningen hänvisar i avsnitt 4.9.4 till artikel 39.2 i dataförordningen som grund för rätten till effektivt rättsmedel och överklagande av sådana beslut. Kammarrätten anser att rätten till effektivt rättsmedel genom att kunna överklaga sådana beslut verkar följa av artikel 39.1 i dataförordningen. Artikel 39.2 dataförordningen avser snarare myndighets rena passivitet än uttryckliga beslut om att inte vidta åtgärder. En sådan förståelse av artikel 39 är också samstämmig med artikel 78 i dataskyddsförordningen, även om det som utredningen i samma avsnitt framhåller finns vissa skillnader i dataförordningen och dataskyddsförordningen.

Mot denna bakgrund bör grunden för den föreslagna bestämmelsen i 18 § tredje stycket i lagen förtydligas. Det bör också övervägas om det finns anledning att i lagen införa ett effektivt rättsmedel mot ren passivitet som skett på dataskyddsområdet, jämför 6 kap. 8 § och 7 kap. 3 a § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning samt prop. 2024/25:88.

Sanktionsavgifter och anmärkning

Kammarrätten instämmer i utredningens bedömning att kompletteringslagen bör utformas så att sanktionsavgift ska tas ut vid överträdelse. De angivna beloppintervallen förefaller väl avvägda.

Utredningen konstaterar att regeringen uttalat att sanktionsavgifter bör kunna beräknas utifrån parametrar som gör det möjligt att i förväg förutse och fastställa avgiftens storlek. I kompletteringslagen finns dock inte någon vidare ledning avseende beräkning av sanktionsavgiftens storlek utöver

beloppsintervall och de allmänna principer som gäller ifråga om att sanktionsavgifterna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Rättstillämpningen ges ett utrymme för att väga samman relevanta omständigheter inom ramarna för ett relevant men för juridiska personer också mycket brett intervall. De kriterier som ska beaktas när sanktioner åläggs, och som också då rimligen bör påverka sanktionsavgiftens storlek, framgår i artikel 40.3 i förordningen och har inte förts in i kompletteringslagen. En ytterligare precisering i kompletteringslagen i syfte att vägleda rättstillämpningen är möjlig och hade ökat förutsebarheten.

Konsekvenser för domstolarna

Kammarrätten delar utredningens bedömning när det gäller antalet överklaganden av beslut om certifiering.

När det gäller beslut som fattas av Post- och telestyrelsen (PTS) som behörig myndighet vill kammarrätten framhålla följande.

Dataförordningen ger flera olika aktörer rättigheter som kan leda till beslut från PTS, bland annat rätten att lämna in klagomål. För att få lämna in ett klagomål krävs inte att förordningen faktiskt har brutits, utan det räcker att en aktör anser att dennes rättigheter har kränkts. Tröskeln för att klaga är därför låg. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till dataförordningens komplexitet, kan även ett litet antal klagomålsärenden kräva betydande resurser hos PTS och i förlängningen hos förvaltningsdomstolarna, och då särskilt Förvaltningsrätten i Stockholm. Domstolen anser därför, i likhet med utredningen, att det råder stor osäkerhet kring hur förslagen påverkar domstolarna. Det är därför viktigt att följa utvecklingen av antalet ärenden och anpassa domstolarnas resurser därefter.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättsrådet Magnus Lundberg och kammarrättsrådet Thomas Erhag, föredragande.

Magnus Lundberg

Thomas Erhag